

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 10 mars 1921 kl. 2 e. m.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 4 om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om införande av obligatorisk bostadsinspektion för hela riket.

I en inom andra kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 240, har herr *Sjölander* hemställt, »att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsamt utredning angående möjligheterna av att för hela riket införa bostadsinspektion såsom obligatorisk institution samt för riksdagen framlägga förslag, vartill utredningen kan föranleda».

Med avseende på motiveringen tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Förevarande motion, vars slutyckande går ut på införande av en hela riket omfattande obligatorisk bostadsinspektion, tar i motiveringen huvudsakligen sikte på de å landsbygden rådande bostadsförhållandena. Särskilt framhävas de bristfälligheter, som vidlåda lantarbetarnas, framför allt de s. k. statarnas bostadsstandard. Med bortseende från vissa överdrifter i uttryckssättet, som här och var komma till synes i motionärens framställning, är det oförnekligt, att i densamma påpekas missförhållanden, som äro värda all uppmärksamhet från det allmännas sida. Känt är, att lantarbetarbostäderna i fråga om ändamålsenlighet äro mycket växlande i olika delar av landet. I vissa trakter användas alltjämt bostäder av äldre typ, vilka på grund av otillräckligt utrymme och bristande hygienisk beskaffenhet lämna åtskilligt övrigt att önska. Att de innebära en fara för det allmänna hälsotillståndet bland de folkklasser, som här äro i fråga,

kan ej bestridas. I andra trakter åter, där nybyggnader mera allmänt blivit verkställda, torde bostadsförhållandena icke lämna rum för berättigade anmärkningar. Landsbygdens bostadsfråga är sålunda, liksom städernas, i främsta rummet en nybyggnadsfråga, vars slutgiltiga lösning är betingad av de förhandenvarande ekonomiska förutsättningarna.

I likhet med motionären är utskottet av den åsikten, att förbättringar uti här ifrågavarande avseende flerstädes kunna vara av behovet påkallade, och utskottet vill för sin del icke heller förneka, att det i och för sig vore till nytta, om en mera noggrann tillsyn av bostadsförhållandena än vad som hittills förekommit kunde åvägbringas. Emellertid finnes enligt utskottets mening skäl — och i all synnerhet då det gäller en åtgärd av den omfattning som den i motionen föreslagna, vilken helt säkert skulle komma att medföra icke obetydande kostnader — att först se till vilka möjligheter, som redan nu för ändamålet stå till buds.

Utskottet får erinra om, att år 1919 en motion väcktes i första kammaren (nr 165) av samma syfte som den här förevarande, gående ut på begäran om utredning, »om och på vad sätt en rationell bostadsinspektion i förening med konsulentverksamhet i bostadsfrågan må kunna anordnas på landsbygden». Vederbörande förstakammarutskott avstyrkte motionen under hänvisning bland annat till, att det av riksdagen nyss förut gillade förslaget till hälsovårdsstadga i viss mån tillgodosåg det behov, som motionären ville fylla, och första kammaren följde sitt utskotts hemställen.

De skäl till avslag, som vid 1919 års riksdag anfördes, finner utskottet även nu vara bärande. Enligt 1919 års hälsovårdsstadga § 8 mom. 7 finnes i städerna obligatorisk bostadsinspektion. Vad landsbygden beträffar, föreskriver § 35, att hälsovårdsnämnden inom landskommun skall verka för, att sunda bostäder beredas kommunens invånare. I § 43 lämnas närmare föreskrifter om bostädernas beskaffenhet, vilkas efterföljande det tillhör nämnden att övervaka. Denna äger också enligt § 39 att, då medel därtill anslagits, antaga särskilda tillsyningsmän för allmänna hälsovården, vari även ingår tillsyn av bostäderna. Utvägar finnas alltså i överensstämmelse med gällande förordningar att inom landskommun åstadkomma bostadsinspektion, för så vitt kommunen beslutar träffa anordningar för saken.

Utskottet får vidare erinra därom, att det enligt gällande läkarinstruktion tillkommer förste provinsialläkare och provinsialläkare att verka för den allmänna hälsovårdens höjande, och att de för sådant ändamål äga påkalla hälsovårdsnämndernas uppmärksamhet. Rörande provinsial-

läkares verksamhet är föreskrivet, att han inom sitt distrikt bland annat har att bereda sig kännedom om beskaffenheten av befolkningens bostäder, i vilket avseende han äger meddela upplysningar och råd. Av erfarenheten torde vara bekräftat, att särskilt förste provinsialläkarnes verksamhet varit av stor betydelse för den småningom skeende förbättring av den allmänna bostadsstandarden, som under de senaste årtiondena kunnat förmärkas. I detta samband får utskottet ytterligare fästa uppmärksamheten på, att även de i länen anställda distriktssköterskorna i enlighet med Kungl. kungörelsen angående statsbidrag till avlöning åt sådana sköterskor av den 30 april 1920 vid sidan av sin sjukvårdsverksamhet skola ha till uppgift att öva en rådgivande och upplysande tillsyn över de mindre bemedlades bostäder. Därför förtydligas påpekats, att även dispensärsköterskornas verksamhet kan väntas bli av betydelse för bostadsvården å landsbygden.

Av det ovan sagda framgår, att beaktansvärda möjligheter redan nu förefinnas för åvägabringande av tillbörlig uppsikt över landsbygdens bostadsförhållanden. En betydelsefull uppgift föreligger här för det kommunala initiativet. Enligt utskottets mening tala därför starka skäl för att avvakta verkningarna av 1919 års hälsovårdsstadga samt av det arbete, som på ifrågavarande område håller på att utföras, innan åtgärder vidtagas för inrättande av en sådan bostadsinspektion för hela riket, som av motionären föreslagits.

Med anledning av vad sålunda ovan anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 mars 1921.

På utskottets vägnar:

F. BLOCK.

Närvarande vid förevarande motions slutbehandling: herrar *Block*, *Fast*, *Isaksson*, *Johansson* i Bro, *Hellberg*, *Olsson** i Labbemåla, *Clemedtson*, *Törnkvist* och *Andersson* i Rasjön.

* Icke närvarande vid justeringen.